

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย
ต่อการมาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลึง จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย
FACTORS AFFECTING THAI TOURIST'S SATISFACTION
VISITING BOR KHLUENG HOT STREAM,
RATCHABURI PROVINCE, THAILAND

วันที่รับต้นฉบับบทความ: 31 มกราคม 2563

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 1 กรกฎาคม 2563

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 15 กรกฎาคม 2563

ญานิกา ชื่นตะโก*

Yanika Chuentako

รจนารถ วรมนตรี*

Rojanard Waramontri

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการมาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลึง จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการมาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลึง จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล ได้แก่ ร้อยละและความถี่ พบว่า

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลึง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุ 21-30 ปี มีสถานะโสด ประกอบอาชีพรับจ้างโดยมีรายได้ 15,001-30,000 บาท พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลึง จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย พบว่าลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัว จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรี 1-2 ครั้ง ช่องทางที่รู้จักหรือทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวธารน้ำร้อนบ่อคลึง จังหวัดราชบุรี คือ อินเทอร์เน็ต และกิจกรรมที่ทำในแหล่งท่องเที่ยวคือ แช่น้ำร้อน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในภาพรวม พบว่าทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลึง จังหวัดราชบุรี

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, พฤติกรรมนักท่องเที่ยว, ความพึงพอใจ

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
e-Mail: yanika.ch@ssru.ac.th; rojana.wa@ssru.ac.th

ABSTRACT

The objectives of this research are: 1) study the Thai tourists behavior towards the visitation at Bor Khlueng Hot Spring, Ratchaburi, Thailand, and 2) study the factors towards the satisfaction of Thai tourists to visitation at Bor Khlueng Hot Spring, Ratchaburi, Thailand. The methodology is quantitative by using the questionnaire survey to gather the data to be analyzed by using percentage and standard deviation. The research found that:

Thai tourists are female more than men in the age of 21-30 years old with single status the income with 15,001-30,000 baht. Tourism behavior of Thai tourists visiting Bo Khlueng Hot Springs Ratchaburi, Thailand, found that the traveling style found that most people traveled with families. The number of times to travel to Ratchaburi province is found 1-2 times for the visitation. Tourists known information about Bo Khlueng Hot Spring, Ratchaburi, Thailand from the Internet and the activities at Bo Khlueng Hot Spring, Ratchaburi, Thailand is taking a dip in the Bo Khlueng Hot Spring. Therefore, the factors affecting the overall satisfaction of tourists, found that the natural resources of the tourist attraction are important factors that result in Thai tourists visiting Bo Khlueng Hot Spring, Ratchaburi Province, Thailand.

Keywords: medical tourism, tourist behavior, satisfaction.

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศในด้านเศรษฐกิจและก่อให้เกิดการจ้างงาน กระจายรายได้ให้แก่ประชาชนท้องถิ่น นอกจากนี้ การปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวก็มีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อกล่าวถึงจังหวัดราชบุรีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางภาคตะวันตก และมีทรัพยากรธรรมชาติหลากหลาย ธารน้ำร้อนบ่อคลิ้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอสวนผึ้ง เป็นธารน้ำร้อนเล็ก ๆ ทางธรรมชาติ กำเนิดจากน้ำแร่ไหลซึมจากน้ำใต้ดินผ่านซอกหินจากเทือกเขาตะนาวศรี ไหลลงมาไม่ขาดสายตามลำธารเล็ก ๆ ผ่านก้อนหินกรวดทรายและป่าไม้เบญจพรรณเป็นระยะทางประมาณ 150 เมตร ลงมายังบ่อน้ำร้อนด้านล่าง ธารน้ำร้อนบ่อคลิ้งเป็นพื้นที่ของเอกชน ผู้ค้นพบคือ นายประยูร โมณยะกุล ค้นพบเมื่อปี พ.ศ. 2468 โดยธารน้ำร้อนนี้เป็นแหล่งน้ำที่มีอุณหภูมิสูงกว่าร่างกายมนุษย์ น้ำที่ขึ้นมาจากต้นธารมีอุณหภูมิประมาณ 60 องศาเซลเซียส ไม่มีกลิ่นฉุน ไม่มีแร่ธาตุที่ระคายเคือง ใสสะอาด ประกอบด้วยธาตุคาร์บอนเกลือ และแร่ธาตุอื่นน้อยกว่า 1 กรัม/ลิตร มีน้ำร้อนไหลตลอดทั้งปี แม้ในฤดูแล้งปริมาณน้ำจะน้อยลงบ้างแต่ไม่ถึงกับแห้ง ธารน้ำร้อนบ่อคลิ้งมีบ่อน้ำร้อนให้บริการลงแช่ 3 แบบ คือ 1) สระดิน 2) สระกระเบื้อง

และ 3) ที่แช่เท้า โดยสระดินเป็นบ่อที่ธารน้ำร้อนไหลลงมา จำลองเหมือนบ่อธรรมชาติ พื้นที่เปิดโล่ง มีร่มเงาต้นไม้ น้ำสีฟ้าคล้ายน้ำทะเล แต่อาจไม่เป็นส่วนตัวเพราะเป็นที่โล่ง คนภายนอกมองเห็น อุณหภูมิของน้ำอยู่ที่ประมาณ 40-50 องศาเซลเซียส ส่วนสระกระเบื้องเป็นสระที่อยู่อีกฝั่ง เดินเข้าไปในสวนไม้ประดับ มีความเป็นส่วนตัว มีที่นั่งแช่น้ำอุณหภูมิประมาณ 56 องศาเซลเซียส และที่แช่เท้าไม่เสียค่าบริการ มี 2 จุด คือ บ่อปูนสีเหลี่ยมผืนผ้าขนาดเล็ก และตรงปากท่อน้ำไหลซึ่งเป็นที่ปล่อยน้ำร้อนจากสระดินสู่สระน้ำขนาดใหญ่ จะก่อปูนไว้สำหรับให้นั่งแช่เท้าได้ นอกจากนี้ยังมีเส้นทางเดินไปที่ต้นธารน้ำร้อนและชมธรรมชาติข้างทางประมาณ 150 เมตร จะเห็นลำธารน้ำแร่ร้อนต้น ๆ มีก้อนหินสวยงาม ในตอนเช้าหรือหากอากาศเย็นจะเห็นไอน้ำสวยงาม ที่ตรงนี้ห้ามเอาเท้าแช่น้ำเพราะเป็นต้นธารน้ำร้อนที่ใช้เป็นน้ำอุปโภคสำหรับชาวบ้าน (วิรุติ จำรัสภูมิ, ออนไลน์, 2555)

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นแหล่งที่มีทรัพยากรที่เอื้ออำนวยต่อผู้มาเยือนด้วยตัวของสถานที่เอง เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้ว ผู้มาเยือนจึงควรตระหนักและหวงแหนทรัพยากรใช้ทรัพยากรอย่างมีความรับผิดชอบ รวมทั้งในพื้นที่เองต้องมีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ทั้งนี้การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการมาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลิ้ง จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาและกำหนดนโยบายส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้สอดคล้องต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการมาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลิ้ง จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการมาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลิ้ง จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลิ้ง จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวน 1,701,116 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ออนไลน์, 2560) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลิ้ง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Yamane (1973) และสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 400 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามทั้งปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลิ้ง จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละและค่าความถี่

ผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลึง จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย

ตารางที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทย

สถานภาพทั่วไปของนักท่องเที่ยว		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	176	44.00
	หญิง	224	56.00
	รวม	400	100.00
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	62	15.50
	21-30 ปี	131	32.75
	31-40 ปี	112	28.00
	41-50 ปี	54	13.50
	51 ปีขึ้นไป	41	10.25
	รวม	400	100.00
สถานภาพ	โสด	223	55.75
	สมรส	177	29.25
	รวม	400	100.00
อาชีพ	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	52	13.00
	รับจ้างทั่วไป	138	34.50
	เกษตรกร	67	16.75
	เจ้าของกิจการ	95	23.75
	ราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	48	12.00
	รวม	400	100.00
รายได้	ต่ำกว่า 15,000 บาท	126	31.50
	15,001-30,000 บาท	143	35.75
	30,001-50,000 บาท	96	23.00
	50,000 บาทขึ้นไป	35	12.50
	รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่านักท่องเที่ยวเป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.00 และเพศชาย ร้อยละ 44.00 มีอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 32.75 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 28.00 อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 13.50 อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 15.50 และอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 10.25 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 55.75 และสมรส ร้อยละ 29.25 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 34.50 เป็นเจ้าของกิจการ ร้อยละ 23.75 ทำเกษตรกรรม ร้อยละ 16.75 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 13.00 รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 12.00 มีรายได้ 15,001-30,000 บาท ร้อยละ 35.75 มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท ร้อยละ 31.50 มีรายได้ 30,001-50,000 บาท ร้อยละ 23.00 และมีรายได้ 50,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 12.50

2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลึง จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย

ตารางที่ 2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว		จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว	คนเดียว	19	4.75
	ครอบครัว	144	36.00
	กลุ่มเพื่อน	102	25.50
	บริษัทนำเที่ยวเอกชน	12	3.00
	ญาติพี่น้อง	123	34.50
รวม		400	100.00
จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยว	ครั้งแรก	152	38.00
	1-2 ครั้ง	197	49.25
	มากกว่า 3 ครั้ง	51	12.75
รวม		400	100.00
ช่องทางที่รู้จักหรือทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	อินเทอร์เน็ต	325	81.25
	เอกสารการท่องเที่ยว	21	5.25
	โฆษณา/ประชาสัมพันธ์	36	9.00
	การแนะนำของบุคคล	18	4.50
รวม		400	100.00
กิจกรรมที่ทำในแหล่งท่องเที่ยวธารน้ำร้อนบ่อคลึง จังหวัดราชบุรี	แช่น้ำร้อน	217	54.25
	พักผ่อน	158	39.50
	ชมบรรยากาศธรรมชาติ	25	6.25
รวม		400	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่าลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวคือ มากับครอบครัว ร้อยละ 36.00 มากับญาติพี่น้อง ร้อยละ 34.50 มากับกลุ่มเพื่อน ร้อยละ 36.00 มาคนเดียว ร้อยละ 4.75 และมากับบริษัทนำเที่ยวเอกชน ร้อยละ 3.00 จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวคือ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 49.25 มาครั้งแรก ร้อยละ 38.00 และมากกว่า 3 ครั้ง ร้อยละ 12.75 ช่องทางที่รู้จักหรือทราบข้อมูล แหล่งท่องเที่ยวธารน้ำร้อนบ่อคลึง จังหวัดราชบุรี คือ อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 81.25 โฆษณา/ประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 9.00 เอกสารการท่องเที่ยว ร้อยละ 5.25 และการแนะนำของบุคคล ร้อยละ 4.50 ส่วนกิจกรรมที่ทำในแหล่งท่องเที่ยว คือ แช่น้ำร้อน ร้อยละ 54.25 พักผ่อน ร้อยละ 39.50 และชมบรรยากาศธรรมชาติ ร้อยละ 6.25

3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลึง จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความพึงพอใจ
ด้านทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว (attractions)	4.04	0.24	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (amenities)	3.94	.023	มาก
ด้านการคมนาคม (accessibilities)	4.00	0.16	มาก
ด้านที่พัก (accommodation)	3.71	0.19	มาก
ด้านกิจกรรม (activities)	3.14	0.24	ปานกลาง
ภาพรวม	3.77	0.37	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในภาพรวมเท่ากับ 3.77 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.04) รองลงมาคือ ด้านการคมนาคม (4.00) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (3.94) ด้านที่พัก (3.71) และ ความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ด้านกิจกรรม (3.14)

อภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเยือนธารน้ำร้อนบ่อคลึง จังหวัดราชบุรี พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 21-30 ปี มีสถานภาพโสด ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้ 15,001-30,000 บาท เดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัว เป็นจำนวน 1-2 ครั้ง โดยทราบข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต และกิจกรรมที่ทำในแหล่งท่องเที่ยวคือการแช่น้ำร้อน โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจด้านทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว (attractions) มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการคมนาคม (accessibilities) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (amenities)

ด้านที่พัก (accommodation) และด้านที่น้อยที่สุดคือ ด้านกิจกรรม (activities) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชาน จินาภักดิ์ (2555) และ ปณัสยา สิริรุ่งโรจน์กนก (2559) รวมทั้งรูปแบบแนวคิดองค์ประกอบของการท่องเที่ยวของ Samuel (Online, 2020) ที่ว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ มีความสะอาด และมีการจัดการที่ดี เป็นปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง การมีเส้นทางการเดินทางที่ปลอดภัย มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่เหมาะสม ระยะทางเหมาะสม มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ เช่น ที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจ พื้นที่จอดรถ ร้านอาหาร ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ถังขยะ ห้องอาบน้ำและห้องสุขา รวมไปถึงที่พัก และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการ จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรหาแนวทางในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรีให้มากขึ้น
2. ควรปรับปรุงทัศนียภาพให้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และเพิ่มเติมกิจกรรมอื่น เช่น การนวดไทย เพื่อให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย

บรรณานุกรม

- ปณัสยา สิริรุ่งโรจน์กนก. (2559). *พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*. งานนิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน, คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิชาน จินาภักดิ์. (2555). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออุทยานแห่งชาติน้ำตกเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี*. ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิรุติ จำรัสภูมิ. (2555). *ธารน้ำร้อนบ่อคลึง อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.เที่ยวราชบุรี.com/สถานที่เที่ยวราชบุรี/ธารน้ำร้อนบ่อคลึง> [2563, 30 มิถุนายน].
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). *สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรี* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://ratburi.nso.go.th/110-2012-01-09-07-04-24/nsoinfo/506-nso70tu8-61.html> [2563, 30 มิถุนายน].
- Samuel, Pavithra. (2020). *What are the 5A's of tourism?* (Online). Available: <https://colorwhistle.com/travel-tourism-components/> [2020, June 26].
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York, NY: Harper and Row.